

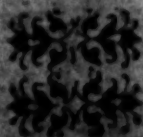
7
THEODORI BEZÆ
AD IOAN. GVIL.
STVCKIVM,

Ac Theologiæ in Ecclesia Tigurina
Professorem Epistola.

Et Pastorum ac Professorum Genevensium
RESPONSIO,

*Ad putidissimum & impudentissimum
commentum Monachorum sacrum
nomen IESV ementientium,*

DE THEODORI BEZÆ obitu, eiusdemque ac
totius Ecclesiæ Genevensis ad Papismum
defectione.

OXONIAE,

Ex officina Typographica Iosephi
Barbieri.

DOCK BENE

OAIN OVI.

Y 2 2 1

Procl. in v. 11

in v. 11

Wm. C. in v. 11

in v. 11

in v. 11

in v. 11

in v. 11

in v. 11

XOVI

213;01

Typographica Josephi

in v. 11

XIMIO CHRISTI SERVO,
ET FRATRI SYMME OBSERVANDO.
*D. Ioanni Gulielmo Stuckio, in Ecclesia Tigurina S. The-
ologia Doctore, THEODORVS BEZA gratiam &
pacem à Domino.*

Væ tu mihi, frater observande, pos-
tremis tuis literis significasti fuisse
vobis istic quoque renunciata de
meo, non tantum obitu, verum et-
iam publico (quod ne scribere
quidem sine horrore possum) ad
pseudocatholicos regressu, hæc ego iam pridem ex
varius quamplurimis regionibus, Roma quin etiam
que ad nos perlata, cognoveram: à me tamen pro-
merè sparso rumore habita, donec ad me scripta i-
ta duo, quæ hic subiungere libuit, à certissimæ fidei
hominibus mitterentur. Etsi enim istos mirum vi-
deri merito neque potest, neque sanè debet, tum
imprudenter mentiri, quos prorsus depuduit,
tum audacissimè quodvis scelus audere, quorum
manus ipsorum etiam Regum Potentissimorum san-
guine madentes conspiciamus: vix tamen ipsi mi-
hi persuadere poteram homines in arte mentiendi
exercitatissimos id esse genus mendacii selecturos,
quod mox, & res ipsa refelleret, & tot tanto-
rumque testium ipsis etiam oculis redargueretur.
Abusi sunt tamen isti re ipsa, sicut ex hoc scripto li-
quet, non illa modò de me sermonibus & literis per
universam penè Europam spargere, atque adeò ex
pulvis apud miserè fascinatas plebes declamita-

re, verum etiā totam hanc Rempublicam, Ecclesiam
& Academiam Genevensem (ab unius scilicet
munculi, vel ab ullius potius hominis fide & au-
ritate dependentem) eadem illa sceleratissimè co-
ficta criminatione conspurcare : denique Illust-
simū & Religiosissimum illum Germaniæ Principem
Halsiæ Landtgravium, vt seipsum in hac arte me-
tendi superarent, istorum mendaciorum testem
tate. Hic ego verò quid agerem? Nō possum profecto
tanta istorum adversus veritatem, cum divinæ Ma-
jestatis gravissima offensione coniuncta audacia nō
cōmoveri : offendor quoque, sicuti par est, a sa-
tis optimorum & gravissimorū virorum existimatione
quod ipsos de mea defectione cōminisci libuit, to-
pectore abominor. Et ad meam quidem mortē que
attinet, in unius Domini & servatoris mei manu, non
autem in ipsorum arbitrio, positam, quum illi visum
erit humilem hunc servulum suum ex hoc mundo
evocare, tum illi certè minimè consequentur quod
ipsis libet imaginari : mihi verò tum demū id obtin-
get, quod ab illo precibus assiduīs quotidie clamito
quantum id quidem facere bona conscientia liceat.
Ipsis autē in me contortis fœdissimis mendaciis, non
magis, quā canum latratibus commoveor. Immo
quò magis istis displicere me animadverto, tantò in-
stius & ardentius Opt. Max. Deo & Servatori meo
gratias ago, suæ in me collatæ veritatis cognitionem
hoc quoque non vulgari testimonio in pectore meo
sancienti : nempe quod istis iuratis, & inter ceteros
capitalibus ipsius hostibus & rabidis persecutoribus
eò usq; displiceam, ut me, inter ceteros meos colle-

infimum, nominatim impetendū, & illis maledi-
centiæ suæ iaculis configendum delegerint: iaculis, in-
quā, quibus, arcu ipsorū retrorsum contorto, ipsi sese
potius quā me vulnerarint. Quod si fratribus etiā,
quantumvis Domino dilectis, sic irasci interdū licet,
tamen, neque in Deum, neque in ipsos peccetur:
irasci me fateor eorū credulitati, qui tam imprudētes
sunt, non de me tantum, ipsis nō ignoto, immo etiam
de hac tota Republica, Ecclesia & Academia mērien-
tibus, eousque fidē habuerint, ut non paucis infirmis
obiectum fuisse offendiculū intelligam. Hinc autem
factum, ut quod alioqui contemptu solo per se rui-
turum sperabā, mei tamen honorandi collegæ in hac
Ecclesia & Academia Pastore ac Professores, aliquo
testimonio refellendum censuerint. Eorum igitur iu-
dicio, pro ea quā huic cœtui debeo reverētia, acquie-
scam, in hoc mihi cōmisso sancto Ministerio ad extremū
usque halitum, favente Deo, constanter persaveratu-
rus: & ipse me interea istis sanctis Prophetæ verbis
consolans, *Ipsi quidem maledicebant, tū verò mihi, Domine,*
benedicebas. Hoc autē omne vobis istic, & reliquis un-
diunque in Domino fratribus, adiuncta quā offi-
ciosissima salutatione, significare visum est, ut de istis
improbiorū conatibus in ipsorum caput conversis, no-
noscum Deo gratias agatis, & hanc Rempublicam,
Ecclesiam, & Academiam totam, ac me nominatim,
eodem magis ac magis commēdare pro mutua nostra
summa coniunctione pergatis. Bene vale, vir eximie,
cum vestro cœtu, cui Dominus quam cumulatis-
simè benedicat. Genevæ, xviii. Octobris, 1597.

Vester in Domino servus Theodorus Beza: totius Pasto-

IMPVDENTISSIMVM ADVERS TVM REMPVBLICAM, ECCLESIA

*& Academiam Genevensem, tum privatim in Theodorum Beza
commentum ab iis excogitatum, qui nostra memoria, ab
CHRISTIANORVM nomine, sacrosanctum IESV no
sceleratissime usurparunt, in hæc verba Colonia missum.*

Miraculosum quid hic animadvertes,
studiose lector.

THEODORVS BEZA, ut se morti vicinum sensit, o
pleno Senatu Genevensi palinodiam cecinit, hort
& per Dei amorem, eundem Senatam totumque po
lum Genevensem rogans, ut, si cohæredes Christi in
terna vita esse velint, relicto errore Calvinismi, ad Cathol
sedis observantiam & Religionem toto pectore sese conver
rent. Petiit insuper, ut se mortuo, ad plenioram agnitionem
roris, & veritatis demonstrationem, Iesuitas adirent, advo
rent, ac consulerent. Quod quidem ita factum est. Pontifex
nim Episcopo Genevensi absolutionem Bezae cōmisit, & eos
in Gallia vel Burgundia haberi poterant, sub publica Genev
sium fide, datusque hinc inde obsidibus emisit, qui statum
considerarent, & cum cunctantibus hæreticis de articulis
tractarent.

Rem hanc verissimam esse, testantur innumerae literæ. &
terius contestabuntur nundinae Autumnales Francofordien
in quibus ex omnibus mundi angulis volitabunt de Beza lib
scripta & testimonis.

Tu interim pro vero asseverare potes. Pater enim Gene
lis Societatis Iesu Clemens Puteanus, qui Dolæ in Burgund
agit, duodecim milliaribus à Geneva, ad hoc Colonienſe coll
gium perſcripsit: hoc insuper addens, se mum ex iis esse, qui
Pontifice Maximo ire Genevam iussi essent. Beza igitur nu
diem clausit, supremum: sed in limine dierum suorum Catho
eæ Religioni cum vera pœnitentia est reconciliatus.

Landgravius autem Hassiæ, hac fama contreritus, cert
homines Genevam misit, qui rem uti acciderat, reverent
ommemorarent.

AD SUPERIVS PVTIDISSI-
MVM ET NEFANDISSIMVM ILLVD

*commentum, de falso Theodori Beza obitu, eiusdemque
ac totius Ecclesiæ Genevensis ad Papiſmum defectione,
Pastorum & Professorum Genevensium responsio.*

PURGATVRVS Cornelium suum ab im-
proborum calumniis eximius Christi martyr
Cyprianus, ad Antonianum præclare scri-
bit in hæc verba. Quòd quædam de Cornelio in-
iuncta & maligna iactantur, nolo mireris: cum
scias hoc esse opus semper Diaboli, ut servos Dei
mendacio laceret, & opinionibus falsis gloriosum
nomen infamet: ut qui conscientia suæ luce cla-
rescunt, alienis rumoribus sordidentur. Idem ve-
rò nobis, quibus per Dei gratiam Ecclesiæ Gene-
vensis & Scholæ cura commissa est, hoc tempore
dicendum putamus, adversum blateronum quorun-
dam βωμολοχίαν. Iesuitas, dicimus, Capucinos, &
ceteros Balaamitici gregis συμφοράτορας: qui voce &
scriptis, per totam ferè Europam disseminatis, clarif-
simum virum Theodorum Bezam, nobis dilectissi-
mum in Christo fratrem, pietate, doctrinâ, annisque
venerabilem senem, rebus humanis exemptum apud
suos non modò iactitarunt: sed & (quod quavis mor-
te longè gravius esset) eundem in ψευδευκτασίᾳ
Pontificiæ Lerna, animam exhalasse falso commenti
sunt. Homines, dicam magis imprudentes, an im-
pudentes? Summa sanè imprudentia est, falsa
pro veris temerè complecti: & ut verbis Hierony-
mi utamur, Philistionis mimis Lentuli ac Marulli

strophis similia deliramenta, prandiorū, canarum
fabulas passim spargere. Sed quò non erumpit effe-
nata temeritas? Impudentia verò extrema est, quæ
omnium oculis, auribus, & manibus compertum
exploratū est, id pertinaciter negare: quodq; omnes
negant, id asseverare. Quæ enim impudētia est, si ha-
non est? hominē viventem, in media celeberrimæ
populosissimæ urbis luce versantem, degentem, è p-
blico suggestu sæpe, & hoc ipso tēpore, verba facien-
tem, Pontificiamque idolomaniam quotidie label-
lāntem, è medio sublatum, & Pontificii regni ma-
cipium factum fingere? Hæc enim sunt Pseudom-
nachorum volantia toto ferè orbe falsitatis tela, quæ
veritatis clypeo facilè excipi ac retundi possūt. Mo-
taliū omnium quondā mendacissimi habiti sunt
Ægyptii: sed nondum erat exorta Tartarea hæc Be-
laamitarum soboles, quæ mendaciorum palmarum
Ægyptiis omnibus præripit. Sunt enim à mendaci-
patre excitati, ut veritati bellum indicāt, sicuti etiam
strenuè faciunt. Digni sanè qui ad muta Riphæorum
saxa relegētur, ut qui silere nec sciunt nec volunt, non
homines sua loquacitate, sed saxa inani sono fatigant
qui, inquam, sua voce, tanquam Medusæis anguibus
inductis, multos mortales in saxa convertunt. Qui
enim est aliud ex hominibus saxa facere, quàm
ἐκ ὄντων ἀντὶ τοῦ ἀληθοῦς ὄντων proferre, eaque cre-
denda ad nauseam usque reliquis proponere a-
propinare? Tales verò sunt isti: quibus οὐ χαλεπὸν
τὸ πῦρ τοῦ πῦρος λέγειν, ἀλλὰ χαλὸν ἀρεμῶνα σαίνειν
Nam, ut ille apud Plautum, sic isti:

Quæ facta sunt, infecta esse acclamitans:

quem quidem animi morbum, Proetidumque *Προετιδὸν* similem, *παρεπρόσυνον* manifestè produunt, dum Bezam, Dei beneficio, & quam plurimarum Ecclesiarum Christianarum bono, luce & vitâ fruentem, in funetis adnumerant, & synceræ Evangelicæque veritatis propugnatorem acerrimum, Pontificiæque Molomania oppugnatorem constantissimum, relictis Christi signis, in castra Pontificiorum transisse debellant. Vellent id quidem: propterea fingunt. Sed, ut optimè dictum est ab eodem Hieronymo; periret innocentia, si semper nequitia iuncta esset potentia: & prevaleret quicquid cupit calumnia. Nam ut Iosephum innoxium, fratres, invidiæ stimulis agitati, mortuum, & à fera bestia dilaniatum, tantum, enuntiabant, ei vitam, quæ summi numinis cura tegebatur, occidere non potuerunt: sic Bezam, quem extinctum nondum *Ψευδοκαθολικοί* isti cupiunt, inter mortuos describere possunt, & cum canibus ad vomitum reversis, aut haræ idololatricæ siliquas rimantibus porcis excensere: sed eius vita, mens, & conscientia in eorum manu non est. Hæc enim Deus, qui piorum omnium vires versat & librat, dispensavit hætenus, & in posterum sic dispensaturus est: ut, pro Patre quem ceperunt, næniam tandem, ut speramus, sint cantaturi. Inimici mei, inquit David, de me malum dicunt: quando morietur & peribit nomen eius? Saulis odio, Doegi calumniæ, Semei maledictiæ fuit expositus: sed cogitationem, quam cogitaverant mali illi, non potuerunt perficere, ait ille ipse David, gratias agens Domino. Et Bezam odii monachalis iam diu sustinentem, inque illarum medio (ut veri-

tatis Christianæ gnarum defensorē decet) latant
quotidie necant Iesuitarum vota, cogitationes, vi
linguæ & styli: vitam tamen illi prorogat Deus:
que omnes, & totam Ecclesiam Genevensē; in
diis voracissimorum leonum faucibus (ut Daniel
quondam) cuetur ac defendit ille, qui veritatis am
tes sustinet, mendacium autem loquentes omnes
diturus est tandem. Neque enim Pisfidarum lege,
tūm deturbandi sunt ē saxo præcipites, qui men
ciis & falsis testimoniis suis homines in fraudem
pellunt: sed Orci pœnis æternis divino edicto ad
cuntur. Quæcunque ergo occasio vel causa Pro
istos impulerit, ut sese in hanc faciem verterent, quæ
divinæ contra mendaces, cōtumeliosos, & calumn
tores, à Christo & eius Apostolis pronūciatæ sente
tiæ, sint acerbiter sensuri, dubium non est: nisi
ætorum dictorumve pœniteat. Det verò illis Dom
nus ut, mente in melius mutata, tam seduli sine
posterum veritatis amatores, quàm mendacii pugu
cissimi defensores existunt. Attrita fronte & ore d
ro Eurybati, suorū magistrorum vestigia sequunt
Iam enim ante annos 38. eodē astu usi sunt *κατάλα*
isti, & *ψ. dupesal* adversus doctissimum & sanctissim
virum I. Calvinum, huius Ecclesiæ fidelissimum p
storem, piæ memoriæ. Illum enim ad papismu
rediisse rumor ab istis excitatus & effusus est: cui
nonnullas Germaniæ aulas via aliquantulum par
Veram re ipsa brevi apparuit, quàm verum sit ille
eiusdē Cypriani, Mendacia diu non fallunt: sibi eni
mendaces mentiuntur, ficta quæ omnia celeriter d
ridunt. Nam vitrea est omnis falsitas: tum maxim

angitur, quū maximè splendet. Et bene Menander,
οὐδ' οὐ μὲν ὁ ἄδεις λαοδαίνει πολλὸν χρόνον. Ad hanc e-
am calumniam profligandam, strenuus ille & cor-
atus Christi athleta, tū temporis de se sic scripsit,
epistola Institutioni Christianæ (quam Pontificio-
um omnium sophismatum & idolomaniarum ever-
sorum merito possis appellare) præfixâ, Fallitur,
inquit, Diabolus cum tota sua caterva, si me putidis
mendaciis obruendo, hac indignitate fractiorem
vel magis lentum fore putat: quia Deum pro sua im-
mensa bonitate daturum mihi confido, ut in cursu
sanctæ suæ vocationis æquabili tolerantia perseve-
rem. Illius animum mentemque gerere Beza (quem
Dei benignitas viventem, viridique ac vegeta senectū
annum lxxix. ætatis agentem, & docentem cum
audio vident & audiunt multi boni) confidit ab ea-
dem Dei benignitate se impetraturum, ut firmiter in
cognita veritatis Evangelicæ luce persistet ad ultimum
que vitæ huius terrenæ momentum: profiteturque
eandem veritatem tam defensurum strenuè, quā
studiosè & ex animo idololatriam ac tenebras Ponti-
ficæ detestamur omnes. Et quoniam mendax ille
Spiritus Pontificius totam hanc Ecclesiam Geneven-
sem (cui, per Dei gratiam, quantumvis indigni, in
sacro sancto Evangelii ministerio servimus) simili
calumnia aspergere non dubitavit, nos, eiusdem nu-
minis ope freti, toti mundo testatum volumus, non
audere nos, nec pœnitere eiuratæ Romanensis ido-
latriæ ac Pontificiæ tyrannidis, cervicibus Christia-
norum à Satana impositæ: gloriarique de veritate
Evangelicæ à nobis cognita, susceptæ & prædicatæ

Deumque toto pectore precamur, ut sanctum illud
desiderium in nobis magis ac magis accendat
adaugeat. Absit enim ut Geneva, cui SOL IES
EST POST TENEBRAS LUX (quod non
numine, civitatis Genevensis fuit antiquum, &
etiam hodiernum symbolum) eâdem luce reiecta
tenebris idololatricis unquâ obnubiletur. Stat enim
fides nostra, non humanis placitis aut exemplis, sed
indomitâ, adversus omnes insultus Satanæ, virtus
Christi, qui est firma illa petra, contra portas infero-
rum semper prævalitura. Consurrexerunt adversus
nos falsi testes, loquentes violentiam: sed expecta-
mus Dominum, & corroborabitur cor nostrum. Ex-
pectabimus, inquam, Dominum, Christo uni doctores
& servatori nostro semper adhærentes: quæ quisque
sequitur, non ambulat in tenebris. Confirma, Deus
opus hoc quod fecisti inter nos. Amen. Quod verum
ex illustrissimi & potentissimi principis, D. Mauri
Halsiæ Landtgravii nomine colorem suis fucis qua-
fierint, non temerè accidit. Vult enim Dei sapientia
ut malignitatis huius, non tantum apud plebeios ho-
mines convincantur: sed ut insigniter mendaces, in
signis sui mendacii testem & vindicem habeant in
signissimum & illustrissimum ac maximè pium prin-
cipem illum, qui pro suâ auctoritate vanitatem istam
tam potest facile refellere, quàm illi petulanti dic-
ciâ cælum hominésque pergunt lacessere.

At vos malè feriat Gigantum fraterculi, quando
quidem ore vestro custodiam ponere nec vultis ne-
scitis: inque verba malitiæ declinare suave putatis
ut lubet ingenio indoleq; vestra utimini, maledic-

usque tartareæ abyssi puteo (quemadmodum
cultas ex eodem enatas decet) deprömentes. Nos
ne vestras vestrique similitum *δυσωγῶν* obrecta-
tionem *αποφαντίας* toridem nostræ pietatis & fidei
pro Deum eiusque Sanctam Ecclesiam Catholi-
cam monumenta, vestræ verò *ειδωλομανίας* & βλασ-
phemias documenta erecta putamus : de iisdemque
gloriamur.

*Per scriptum Genevæ. Jd. Oct. Anno Christi D. N. 1597.
communis omnium Pastorum & Professorum Gene-
vensium consensu & voluntate.*

Cum sub prælo esset huius responsiunculæ pars, allatum
est nobis idem commentum ab eiusdem Societatis Satanicæ
adulteribus per Styriam evulgatum : quod hîc etiam subdere
curatum est : ut sui similes ubique adversus veritatem conjura-
ti fratres quivis possit agnoscere.

ALIVD COMMENTVM EORVN-
DEM EX EPISTOLA GRAECII IN STYRIA, A
Patre Henrico Vivario, vi. Augusti data.

Geneva Sathanæ hætenus sedes, catholicizat Extincto
Beza (quem quidam revocatis erroribus ante mortem
catholicè obiisse scribunt) Senatus Genevensis Fran-
ciæ Provinciale Societatis Iesu Patrem Puteanum
ad se vocasse certò scribitur. Sed & nostri in Bavaria Patres
literas ab eodem patre Puteano acceperunt, quibus significat,
relictò in Provincia loco suo Vice-provinciali Genevam se pro-
gredi in Dei nomine, invitatum ab ipsismet Genevensibus, ac
status etiam obsidibus ad maiorem securitatem. De Pistorio hoc
addo. Eius opera Scaphusium ad fidem Catholicam rediit.
Marchio Badensis secundus conversus est, & Brandenburgensis
salvum conductum eidem obrulit, ut ad se excurrat cum Luth-
eranis Ministris decertaturus.

THEODORVS BEZA CL
MENTI PUTEANO PSEVDO IES
stice. Sesquimonaastica secta Patrem generalem Doli
Burgundia Comitatu agenti, meliorem mentem, &
nus saltem impudenter mendacem conscientiam.

AVT tibi, Puteane, magna sit, quod
verisimile quidem est, à tuis ipsis quibus p
es fraterculis iniuria, aut magna illos infam
tam turpiter te auctore mentituros, affecisti. S
de hoc inter vos adversus veritatem pariter co
iuratos Gigantes videritis. Ego verò Opt. Ma
Deo & Iesu Christo (cuius alterum nomen,
ferente iusto ipsius Dei iudicio, abdicastis, al
rum summo scelere e mentimini) gratias ago
quoque nomine, quòd me peculiariter vobis
deam displicere, testans adhuc me, ipsius ben
ficio, & vivere, & corpore satis pro ætate valer
& eodem permanere, in vestris oppugnandis, ver
Dei, mendaciis, animo. Vos autem vel hoc un
tam impudenter conficto commento, dum me mo
tuum esse, & à veritate defecisse mentimini, mani
fè vos ipsos demonstratis ex illo simul mendacii p
tre, & primo homicida, (& te quidem, Putean
speciatim) ex illo ipso impurissimo abyssi puteo pro
diisse, cuius mentio sit Apocal. 9. unde vestram qu
que genesis desumpsi, quàm hic subiicere libuit,
hinc quoque me & superstitem esse, & in eadem v
ritate perseverare cōvincamini. Quid ergo super
misi ut, si quid ad illam impudentiam adiaci pot
me nunc quoque ipsius Sathanæ spiritu revixisse,
à vest

est? Pseudocat' nolucismo rursum defecisse con-
gatis? At potius Deus faxit, ut isti quos tam diu
mentastis, agnoscere vos, & quantū sit iis tribuen-
discere incipiant, quorum impudentiæ ipsum
que Sathanam fortasse pudeat. Quod autē aucti
tam citis Genevensem ipsam verē, Dei beneficio,
Christianam civitatem eadē falsissima criminatione
olvere, cur illa vos, ne dignos quidem quos con-
at, ullo propterea responso dignetur?

21117
DEDISSIMI SATANAE EXCRE-
MENTI, ID EST, NOVAE ILIUS
Sesquimonachorum sectæ, autore I G N A T I O
M A R R A N O, Sacrosanctum I E S U nomen,
abdicato CHRISTIANORUM cognomento,
ementitæ verae *heresis*.

Christus homo, Iesusq; Deus sunt unus & idem,

Vna suum agnoscit quem sacra turba caput:

nam tamen ex Iesu, sed Christi ex nomine, ductum

Sanctorum cætus nobile nomen habet.

Quia Deus est etenim & solus Servator Iesus,

Hoc soli nomen vendicat ipse sibi:

quæ Christus homo est, tot eo cognomine fratres

Dignatur, toto sunt quot in orbe pii.

Ecce igitur, Lector, quānam ratione recenter

Ista sit ex Iesu nomen adepta cohors.

Horribiles furias ex imo inusserat Orco

In mundum acciri vindicis ira Dei.

Quas Erebo emittens, procul ab IESV-ITE, scelesti
 Dixerat inlamanis terque quaterq; Saran,
 Quum pater illarum accurrens Ignarus ille,
 Ate cui admixto nomen ab igne dedit
 Accipio omen, ait, procul ab IESV-ITE propago
 Digna patre, ab Iesu vos procut ne mea,
 Ab IESV-ITE dehinc hominum volitante per ora
 Hinc factum ut nomen duxerit ista cohors.
 Et certè falsorum inter tanta agmina fratrum,
 Tam procul ab Iesu non ut ulla cohors.

FINIS.

